

політичних норм, а також різноманітні види політичної діяльності збирання, аналіз і використання інформації, ухвалення і здійснення рішень, соціальний контроль. У політичному процесі відбувається реалізація політичних норм, підготовка й проведення дискусій з політичних проблем, обстоювання політичних позицій з використанням різних засобів і методів політичної боротьби. Характерна його риса – тісний зв'язок із політичною владою, а учасники – різноманітні суспільно-політичні сили, партії, рухи.

Політичні процеси можуть бути близькими між собою, суперечливими і несумісними. У них виникають і виявляються негативні явища, породжені невдоволенням людей політичними сподіваннями, що призводить до розчарувань, політичного охолодження та відчуження, втрати політичної довіри до влади, роз'єднання і конфліктів. Політичний спад за певних умов може перерости в застій і кризу в політичному житті суспільства.

Отже, політичне життя сучасного суспільства є складним, багатогранним і організованим, у ньому кожний суб'єкт займає своє місце і має можливість для самовиявлення.

Список літератури

1. П.П.Шляхтун Політологія:Підручник.-К.:Либідь,2002.-576с.
2. С.Б. Куликовський Курс лекцій з політології
3. <http://ua.textreferat.com/referat-11753-1.html>

В статье рассматривается структура политической жизни современного общества, то есть отношение людей к политике и участия в ней.

The article content of the political life of modern society, that people's attitudes to politics and participation.

Одержано 02.04.10

УДК 336.76:338.2

К. В. Самсонова, ст. гр. ФК-08-1, Н. В. Гаврилова, викл.

Напрями сучасної грошово-кредитної політики в умовах виходу з фінансової кризи

У статті висвітлено проблему формування змісту сучасної грошово-кредитної політики в Україні в умовах виходу з фінансової кризи та реформування економіки.
грошово-кредитна політика, криза

Постановка проблеми та її актуальність. Проблема становлення української національної системи грошово-кредитних відносин є основоположною у сфері економічного реформування держави, їх роль на сучасному етапі зростає, оскільки відбувається зростання фінансового сектора, до змін якого особливо чутливими є перехідні економіки. Питання ефективної грошово-кредитної політики сьогодні важко переоцінити для України. Світова практика нагромадила значний досвід грошово-кредитного регулювання, тому важливим є його врахування при розробці та реалізації грошово-кредитної політики в Україні.

Актуальність теми полягає в тому, що економіка України знаходиться на перехідному етапі і вибір правильної грошово-кредитної політики впливатиме на її подальше економічне зростання. Досвід багатьох країн світу свідчить, що ефективно поєднання різних інструментів державного регулювання грошово-кредитної сфери дає змогу вирішити проблему тимчасової нестачі ліквідності фінансових посередників, запобігаючи при цьому її переростанню в кризу платоспроможності, а також ефективно використовувати можливості для зростання та розвитку економіки як єдиного цілого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед авторів класичних праць, які працювали над розробкою теоретичних засад сучасних систем грошово-кредитного регулювання, особливе місце займають Габбард, Р.Гленд, Дж.М.Кейнс, Р.Манделл,

---

© К. В. Самсонова, Н. В. Гаврилова, 2010

Ф.Мишкін, Дж.Тобін, С.Фішер, М.Фрідмен, Ф. Хайєк. В Україні серед вчених, що зробили значний внесок у дослідження проблем грошово-кредитної політики, можна виділити А.Гальчинського, Н.Гребеник, О.Гриценко, О.Дзюблюка, О.Кузнецова, В.Мищенко, А.Мороза, П.Нікіфорова, М.Савлука, В.Стельмаха, М.Туган-Барановського [5; С.13].

В економічній науці проблема грошово-кредитної політики достатньо мірою досліджені, однак в сучасних умовах ринкової трансформації економіки України існує потреба подальшого дослідження процесу формування та застосування монетарних інструментів для недопущення прискорення зростання цін, впливу застосування заходів монетарної політики на різні сектори економіки, визначення оптимального співвідношення монетарних та фіскальних інструментів, яке забезпечуватиме макроекономічний розвиток.

Цілі статті. Метою дослідження є аналіз моделі грошово-кредитної системи України, характеристика механізмів її реалізації, а також обґрунтування шляхів її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Грошово-кредитна політика визначається як сукупність заходів у сфері грошового обігу і кредитних відносин, які проводить держава, з метою регулювання інфляції, забезпечення зайнятості і збалансування платіжного балансу. Зміст грошово-кредитної політики визначається вищими законодавчими органами країни, а реалізується центральними банками разом з міністерствами фінансів.

Національний банк України у межах проведення певної грошово-кредитної політики впливає на стан функціонування об'єктів регулювання і відповідно на характер протікання економічних процесів в економіці. Застосування і реалізація грошово-кредитної політики вимагає існування ринкового середовища, яке дає змогу реалізовувати потенціал монетарних методів впливу на економіку.

Грошово-кредитна політика в період кризи на світових фінансових ринках має бути спрямована на підтримку стабільності грошової системи і банківського сектору як ключового механізму взаємодії економічних агентів і забезпечення нормальної життєдіяльності національного господарства через рух грошових коштів між суб'єктами ринку. Вся складність нинішньої кризи пов'язана саме з тим, що вона є передусім фінансовою, тобто розпочалась із труднощів у банківському секторі, а не класичною кризою перевиробництва чи біржовою кризою [3; С.27].

У 2009 році грошово-кредитна політика здійснювалася у складних умовах економічної та фінансової кризи і спрямовувалась на якнайшвидше подолання її наслідків. Значне зниження зовнішнього попиту на вітчизняну продукцію, згортання іноземних інвестицій, ускладнення доступу до зовнішніх фінансових ресурсів, необхідних для реформування економіки, викликало падіння виробництва, експорту, зменшення всіх видів доходів, особливо валютних, обумовило труднощі з наповненням

бюджету, перевищення попиту на іноземну валюту над її пропозицією. Це на початку року спровокувало девальваційні процеси, ажіотажні настрої у населення щодо купівлі валюти та вилучення коштів з банківської системи, що відобразилося на її ослабленні, зменшенні кредитування економіки, скороченні золотовалютних резервів Національного банку. Падіння ВВП становило у I кварталі 2009 р. 20,3%, у II кварталі – 18%, промислове виробництво за сім місяців скоротилося на 30,4%, експорт зменшився на 48,5%. Чистий притік зовнішніх інвестицій до України за сім місяців скоротився у 2,9 рази. Перевищення бюджетних видатків над отриманими доходами за перше півріччя зросло до 9,6 млрд. гривень. Інфляція залишається на високому рівні – за сім місяців індекс споживчих цін зріс на 8,5%.

Тривалий час уряд проводив соціально орієнтовану бюджетну політику, спрямовану на нарощення доходів населення темпами, що не відповідають темпам росту економіки і продуктивності праці. Така політика була чинником зростання інфляційних процесів, спричинених стимулюванням попиту населення в умовах відсутності належної вітчизняної товарної пропозиції. Заходи грошово-кредитної політики з початку року спрямовувалися на стримування значних коливань валютного курсу та збалансування валютного ринку, забезпечення економіки платіжними засобами, стимулювання відновлення процесів кредитування, а також запровадження пруденційних заходів щодо підвищення надійності функціонування банківської системи. Методологія розробки і реалізації грошово-кредитної політики, яка використовувалась у попередній період, не відповідає новим реаліям. У посткризовий період вона повинна враховувати тісні взаємозв'язки між показниками монетарної сфери і ґрунтуватися на достовірній інформації про стан банківського сектору і фінансового ринку. Головний напрям трансформування ГКП повинен полягати в правильній оцінці ринкового середовища, для якого характерні динамічні нелінійні процеси, що визначаються інтенсивними інформаційними потоками [1; С.59].

У 2010 році макроекономічні умови здійснення грошово-кредитної політики знаходитимуться під впливом загальносвітових тенденцій, пов'язаних із наслідками фінансової кризи 2008 - 2009 рр. За оцінками міжнародних фінансових інститутів світова економіка у 2010 році увійде до стадії помірнього зростання внаслідок вжиття в економічно розвинених країнах антикризових заходів та необхідністю посилення державного втручання та контролю. Прогнозується зростання світової економіки на рівні 2,5%. Це створює для України умови поступового відновлення зовнішнього попиту на продукцію вітчизняного експорту. Темпи його зростання в 2010 році ще не матимуть значного прискорення.

З урахуванням причин і наслідків кризових проявів 2008 - 2009 рр. та, виходячи із прогнозів макроекономічного розвитку, що передбачають зростання ВВП на 3%, для забезпечення стабільності національної валюти, зниження темпів інфляції у 2010 році ключове значення матиме забезпечення стійкості фінансової системи. Вплив на монетарні та фінансові процеси забезпечуватиметься за рахунок проведення відповідної процентної політики, пріоритетним завданням якої буде створення стимулів для повернення вкладів у банківську систему та обмеження девальваційного тиску на валютному ринку.

Головною метою грошово-кредитної політики у 2010 році відповідно до Конституції України лишатиметься забезпечення стабільності грошової одиниці, що є основою для забезпечення збалансованого економічного розвитку, підвищення рівня зайнятості та реальних доходів населення [4]. Основні засади грошово-кредитної політики на 2010 рік передбачають комплекс змінних індикаторів фінансової сфери та систему заходів монетарної політики, спрямованих на забезпечення стабільності національної грошової одиниці, сприяння відновленню економіки та стійкості банківської системи. Головним напрямом макроекономічного регулювання має стати

стимулювання розширення внутрішнього ринку, тобто переорієнтація економічного розвитку за рахунок передусім експортного потенціалу на внутрішні ресурси, незалежні від мінливості кон'юнктури зовнішніх ринків, а завданням грошово-кредитного регулювання має стати полегшення функціонування банківської системи задля оптимізації її взаємодії з реальним сектором економіки.

Фінансова глобалізація справляє безпосередній вплив на проведення національної грошово-кредитної політики. Можна виділити декілька напрямів подібного впливу:

а) вплив на мету грошово-кредитної політики. По-перше, він полягає в тому, що обмежується кількість цілей, яких можна досягати заходами грошово-кредитної політики. Як відомо, за повної мобільності капіталу неможливо одночасно проводити незалежну грошово-кредитну політику і підтримувати режим фіксованого валютного курсу. По-друге, фінансова глобалізація впливає на темп інфляції в національній економіці, діючи на кінцеву мету грошово-кредитної політики. Найочевиднішим каналом впливу є посилення міжнародної конкуренції.

Зміни в ціновій динаміці, що відбуваються під впливом глобалізації, вимагають інтерпретації з позицій проведення національної грошово-кредитної політики. Зовнішній тиск на рівень цін у бік стримування його зростання полегшує завдання національної антиінфляційної економічної політики. К. Рогофф вважає, що в умовах глобалізації зобов'язання центрального банку щодо підтримання низької інфляції є більш надійними. Проте Ч. Бін наводить аргумент, що під впливом глобалізації знижується реакція внутрішньої інфляції на різницю між фактичним і потенціальним випуском усередині країни, тоді як зростає її реакція на цю різницю в масштабах світової економіки і національна грошово-кредитна політика меншою мірою може впливати на інфляцію. Отже, країнам з більш розвинутою грошово-кредитною сферою легше боротися з інфляцією, тоді як країни з менш розвинутою грошово-кредитною сферою можуть зазнати значних втрат при зниженні інфляції;

б) під впливом тенденцій фінансової глобалізації відбуваються поступові зміни в інструментарії грошово-кредитної політики. Більшість країн відмовляється від прямих заходів грошово-кредитної політики;

в) відбуваються зміни впливу ГКП на економіку, які полягають у зниженні ролі каналу, пов'язаного з процентною ставкою, через процес вирівнювання процентних ставок між країнами і більшу їх залежність від ситуації на світовому ринку, ніж усередині країни. Однак М. Гудмундссон уточнює, що висновок про меншу ефективність каналу, пов'язаного з процентною ставкою, стосується країн з недостатньо розвинутими ринками облігацій, тоді як у міру розвитку цих ринків значущість даного каналу зростає.

Теоретично, у зв'язку із зростаючою відкритістю національної економіки, має посилюватися значущість каналу грошово-кредитної політики, пов'язаного з валютним курсом. Зміни в процентній політиці центрального банку впливають на валютний курс, але в умовах фінансової глобалізації, кількість факторів, які діють на валютний курс, істотно зростає, і багато дослідників починають його розглядати як ціну активу. Послаблюється дія кредитного каналу. Особливо це стосується тих банків, які мають доступ до фінансування з-за кордону (передусім, ідеться про дочірні банки великих транснаціональних банківських груп) [2; С.72].

Те центральне місце в економіці, яке належить банківській системі, визначає її тісні взаємозв'язки та взаємодію з усіма без винятку секторами – фінансовим, корпоративним, домашніх господарств, зумовлюючи певні труднощі, а почасти і дестабілізацію всього процесу формування й використання їхніх фінансових ресурсів. А тому криза є саме фінансовою і напрями її подолання нарівні з усіма важливими структурними заходами держави мають базуватися передусім на ефективних інструментах монетарної політики.

Внаслідок кризи недовіра до банківської системи, масове вилучення коштів і спрямування їх за відсутності реальних альтернатив для інвестування на внутрішній

валютний ринок спричинили знецінення національної грошової одиниці стосовно іноземної валюти внаслідок ажіотажного підвищення попиту на останню. За таких обставин можна стверджувати, що довіра до національних грошей, а отже, й до всієї банківської системи має бути основою основ стратегії економічного розвитку та грошово-кредитного регулювання. Тому монетарна політика має здійснюватися у двох тісно напрямках, що принаймні створили б можливість наблизитись до стабілізації як національної валюти, так і банківського сектору.

Перший напрям – стабілізація національної валюти - зменшення загроз як для внутрішньої вартості грошової одиниці внаслідок наростання інфляційних процесів, так і зовнішньої ціни національних грошей, вираженням чого є обмінний курс. Особливо важлива роль належить саме валютному курсу як головному тактичному орієнтиру і номінальному якорю монетарної політики. Він слугує не лише індикатором кон'юнктури валютного ринку, а й важливим сигналом для всіх суб'єктів господарювання та фізичних осіб, визначаючи інфляційні очікування та цінову динаміку. Виокремимо заходи, які могли б сприяти реалізації цього завдання:

а) з метою стабілізації національної валюти і повернення довіри до неї з боку суб'єктів ринку доцільно було б запровадити на певний період дію валютного коридору як режиму курсоутворення, який би надавав чіткий сигнал усім економічним агентам про тверді наміри центрального банку обмежити діапазон коливання обмінного курсу. Із цією метою НБУ має активно виходити на міжбанківський валютний ринок і шляхом проведення інтервенцій гасити ажіотажний попит на іноземну валюту й стабілізувати обмінний курс гривні, заявивши про незмінність головного тактичного орієнтира монетарної політики, спрямованої на підтримання валютного курсу на стабільному рівні. І якщо б принаймні впродовж одного кварталу суттєво обмежити коливання курсу національної грошової одиниці відносно іноземних валют, це сприяло б поверненню довіри до банківської системи, припиненню відпливу вкладів із банківських установ та обмеженню девальваційного тиску на гривню на внутрішньому валютному ринку;

б) задля недопущення швидкого вичерпування офіційних золотовалютних резервів центрального банку внаслідок активних валютних інтервенцій необхідно обмежити збільшення пропозиції іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку і скорочення попиту на неї, внаслідок чого на валютному ринку країни повинні максимально обмежуватись сфери використання валютних коштів і концентрація їх у зовнішньоекономічній діяльності;

в) необхідно взяти заходів щодо зниження рівня доларизації вітчизняної економіки, адже підрив довіри до національної грошової одиниці, а отже, й до банківської системи, зумовлений передусім виконанням грошових функцій на території нашої країни іноземною валютою – доларом США (частково - євро). І доти, доки всі основні функції грошей – міри вартості, засобів обігу і платежу та засобу нагромадження – не почне виконувати виключно національна валюта, загроза дестабілізації вітчизняної економіки і банківської системи за будь-яких найменших змін у розвитку світового господарства і панічних чи спекулятивних настроїв економічних агентів усередині країни зберігатиметься на досить серйозному рівні. Так, якщо йдеться про міру вартості, то ніякі внутрішні ціни на товари, роботи чи послуги ні за яких обставин не повинні обліковуватися в іноземній валюті. Тому міра вартості, якщо не йдеться про міжнародні резервні активи і ціни за зовнішньоторгівельними контрактами, має бути лише одна і виражатися вона повинна у гривнях. Щодо функції засобу нагромадження, то треба поступово обмежувати можливості банків залучати депозити в іноземній валюті, адже якщо усі розрахунки і платежі на території країни провадяться виключно з використанням національної грошової одиниці, то економічні агенти мають змогу здійснювати нагромадження саме в національних грошах.

Як свідчить вітчизняна практика, надання комерційними банками валютних кредитів позичальникам, котрі не отримують доходи в іноземній валюті, призводить до того, що ризики курсових коливань автоматично трансформуються у кредитні ризики з усіма

негативними наслідками непогашення таких позичок та підриву фінансової стійкості банків.

Стосовно функцій засобів обігу і платежу, то діючі правила Національного банку і законодавчо-нормативна база цілком чітко встановлюють обмеження на використання іноземної валюти на території країни. Принципова позиція щодо виключення будь-якої можливості здійснення розрахунків між резидентами на території країни не у національній валюті має слугувати чітким відображенням курсу Національного банку на послідовне витіснення іноземної валюти з каналів внутрішнього грошового обігу. Зрозуміло, що усунути іноземну валюту із внутрішнього грошового обігу можна лише на основі дії об'єктивних економічних процесів, пов'язаних із підвищенням довіри до національних грошей.

Очевидно, що лише за умов, коли обмінний курс гривні щодо іноземної валюти не матиме домінуючого характеру як головного макроекономічного індикатора і показника стабільності, можна буде поступово відмовитися від прив'язки монетарної політики до валютного курсу як головного тактичного орієнтира і перейти до таргетування інфляції, як це і передбачалося в Основних засадах грошово-кредитної політики на кілька останніх років.

Проте доки не буде вжито активних заходів щодо зниження рівня доларизації національного господарства, а динаміка інфляційних процесів не набуде важливішого значення, ніж валютний курс (як фактор довіри до національної грошової одиниці), потрібно і надалі обмежувати рівень волатильності обмінного курсу гривні щодо долара США як необхідної умови реалізації нею всіх класичних функцій грошей і забезпечення стабільності внутрішнього грошового обігу та досягнення позитивної динаміки економічного зростання.

Другий напрям – стабілізація банківської системи. Він пов'язаний з об'єктивною потребою формування необхідних засад підтримання фінансової стійкості банківських установ та їх достатньої ліквідності як ключової умови ефективного здійснення ними своїх базових функцій фінансового посередництва, виконання зобов'язань перед вкладниками і кредиторами, а також забезпечення безперебійності платежів і розрахунків між суб'єктами ринку як принципової умови нормального функціонування всієї економіки. Виділимо ряд основних заходів, які могли б сприяти виконанню цього завдання:

а) гарантування збереження вкладів у банківських установах. Йдеться про принципову зміну пріоритетів: від заборони на дострокове вилучення депозитів – до гарантування з боку НБУ повернення всіх коштів вкладників, що може бути забезпечено за рахунок кредитів рефінансування. Цей крок матиме важливий психологічний ефект, оскільки відновлення довіри до банків і впевненості їх клієнтів у можливості в будь-який момент забрати свої гроші справлятиме позитивний вплив на динаміку ресурсної бази. Відплив коштів із банків не визначає їх продуктивнішого використання в інших активах, адже, крім "зберігання вдома" або вкладення в іноземну валюту, що зумовлює ще більші втрати у зв'язку зі зростаючим курсом і спричиняє ще більший девальваційний тиск на гривню, інших варіантів розміщення вилучених із банків депозитів у їх власників немає;

б) контроль за цільовим використанням кредитів рефінансування. Серйозною проблемою для банківської системи може стати спрямування кредитів рефінансування НБУ не за призначенням. Адже банки використовують отримані кошти з метою валютних спекуляцій на міжбанківському валютному ринку і для виведення валюти за кордон. Тому потрібно посилити індивідуальний контроль з боку НБУ за роботою керівних органів тих банків, котрі отримали відповідні кредити шляхом призначення спеціального представника центробанку, який би виконував наглядові функції за цільовим використанням коштів;

в) обмеження боргового тиску на позичальників. Процентна політика НБУ може бути спрямована на заохочення комерційних банків до реструктуризації заборгованості і зменшення боргового навантаження на позичальників шляхом поступового зниження процентних ставок, завдяки чому можна відновити довіру до банківської системи в цілому. Адже кредитна підтримка банків із боку НБУ є вагомим фактором забезпечення їх ліквідності тоді, коли кредити не погашаються вчасно, а зобов'язання за депозитами потрібно виконувати. Позитивним кроком у цьому напрямі є також рішення НБУ продавати позичальникам валюту за спеціальним курсом для погашення заборгованості за валютними кредитами і недопущення подальшого погіршення якості кредитних портфелів банків.

Незважаючи на те, що форми прояву кризових явищ можуть постійно змінюватися, НБУ потрібно сформуванати таку систему моніторингу ринків, за допомогою якої можна було б ретельно відстежувати деякі загальні ознаки ускладнень, що насуваються:

а) надлишкову ліквідність на фінансовому ринку;

б) швидке розширення сфери кредитування, тобто надмірну кредитну експансію банків; в) швидке зростання цін на активи (наприклад, нерухомість). Відповідальність за пом'якшення і зниження таких ризиків має лежати на економічній політиці держави, включаючи і грошово-кредитну політику НБУ:

1) поліпшення управління ризиками. Регулятивний механізм з боку НБУ і комерційних банків має бути спрямований на вдосконалення банками управління ризиками – передусім кредитним і ліквідності. Мають бути оптимізовані бізнес-процеси всередині самих банків, механізми своєчасної і всебічної оцінки ризиків та створення необхідних резервів. Це пов'язано з ускладненням процедури розгляду заявок на отримання кредиту, розширенням системи показників для оцінки фінансової стійкості одержувача позички, його доходів, а також переглядом порядку внутрішнього контролю за наданням кредитів різним позичальникам.

Отже, розглянуті заходи грошово-кредитної політики щодо обмеження девальваційного тиску на обмінний курс національної валюти, підтримання його стійкості та забезпечення стабільного функціонування банківської системи і підвищення довіри до неї можна вважати двома необхідними найважливішими передумовами фінансової і макроекономічної стабілізації та відновлення умов нормального економічного розвитку України в умовах світової фінансової кризи. Фінансовий сектор економіки має розглядатися як єдиний об'єкт регулювання з боку державної влади, що потребує тісної координації дій Національного банку з іншими регуляторами фінансового ринку. Однак незважаючи на це, саме інструменти грошово-кредитної політики мають забезпечувати найбільший вплив на ситуацію з огляду на роль центрального банку як справжнього кредитора останньої інстанції. Адже від правильності його дій залежить розвиток не лише банківської системи, а й усїєї економіки [3; С.27-30].

Висновки. Під час проведення дослідження доведено, що основними критеріями ефективності грошово-кредитної політики на сьогодні є зниження інфляції й забезпечення при цьому умов для стабільного функціонування фінансової системи, підтримання курсу національної валюти, його стійкості та забезпечення стабільного функціонування банківської системи і підвищення довіри до неї.

Список літератури

1. Бурлачков В. Теоретичні основи грошово – кредитної політики та світова фінансова криза // Економіка України.- 2009.- №2.- С. 49-59.
2. Головнїн М. Вплив фінансової глобалізації на грошово-кредитну політику: теоретичні аспекти і реакція на фінансові кризи. // Економіка України. – 2009. – № 2. – С. 67-78.
3. Дзюблук О. Грошово-кредитна політика в період кризових явищ на світових фінансових ринках // Вісник НБУ,- 2009.-№5.-С.20-32.

4. Основні засади грошово-кредитної політики на 2010 рік. - [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/114.htm
5. Островська Н. С. Грошово-кредитна політика в умовах ринкових трансформацій в Україні. - Ірпінь, 2005. – 171 с.

Одержано 02.04.10

УДК 338.14:001.(477)

В.О. Буряк, студ. гр. ФК 08-1, К. В. Самсонова, студ. гр. ФК 08-1

Сучасні організаційні форми інноваційної діяльності

У статті досліджуються стан та перспективи розвитку сучасних організаційних форм інтеграції науки і виробництва, охарактеризовано їх значення в економічному поступі.

інноваційні форми, інноваційна діяльність

Постановка проблеми та її актуальність. Інноваційна діяльність – важлива складова економічного життя, адже саме вона сприяє ефективному, успішному розвитку економіки будь-якого типу. Важливість інновацій в економічному розвитку зумовила активне впровадження інноваційних технологій і, відповідно, виникнення та розвиток різноманітних організаційних форм інноваційної діяльності.

Актуальність даної теми визначається, насамперед, необхідністю глибинного наукового осягнення основного об'єкта дослідження – інноваційної діяльності як одного з головних рушіїв розвитку суспільства, зокрема продуктивне в пізнавальному плані вивчення виникнення і диференціації нових організаційних форм інноваційної діяльності. Такий підхід дозволить систематизувати різні інноваційні прояви, визначити систему взаємозв'язків між ними, прогнозувати способи впливу інноваційних систем на економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми інноваційних технологій займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених: В.П.Стадник, М.П.Денисенко, Л.І.Михайлова, П.Л.Микитюк, С.Г. Турчін, Н.В.Краснокутська.

Метою дослідження є розгляд множинності організаційних форм інноваційної діяльності, покликаних реалізовувати складні інноваційні проекти, в тому числі на міжнародному рівні.

Виклад основного матеріалу. Розширення наукомістких виробництв, стабільність темпів розвитку науково-технічного потенціалу, створення робочих місць, формування виробничої і соціальної інфраструктури, підтримка активної підприємницької діяльності і постійне стимулювання розвитку науки можуть бути забезпечені співпрацею науково-дослідних закладів із бізнесовими структурами, що здійснюється за підтримки влади. До ефективних організаційних форм такого співробітництва належать науково-технологічні центри, технопарки і технополіси. Створення таких структур означає якісно нове бачення умов реалізації та забезпечення інноваційних процесів і формування сприятливого середовища, в якому наукові ідеї перетворюються на унікальну конкурентоспроможну науково-технічну продукцію, здійснюють черговий ривок у галузі новітніх технологій.